

СТАНОВИЩЕ

от: проф. д-р Милен Иванов Балтов,

член на научното жури въз основа на Заповед № РД-09-49 от 21.02.2024 г. на Директора на ИФС към БАН и определен за автор на становище, съгласно решение на Научното жури, взето на първо заседание, проведено на 15.03.2024 г. за кандидата: доц. д.с.н. Румяна Русева Желева,

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология – Социология на неравенствата и устойчивото развитие. Роля на Европейския съюз за намаляване на социално-икономическите неравенства) за нуждите на секция „Стратификация, неравенства и мобилност“ при ИФС-БАН, в област на висшето образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“ обявен в ДВ на 15.12.2023 г.

Обща оценка на процедурата и на кандидата

Доц. д.с.н. Румяна Русева Желева работи на основен трудов договор в ИФС-БАН и е представила изискуемия **пълен комплект документи за участие в конкурса за академичната длъжност „професор“**. На тази база, за кандидата може да се отсъди:

- Образователната и научна степен “доктор” е в същата научна област, в която е обявен конкурса;
- Има рецензирана самостоятелна монография по тематиката на конкурса;
- Представила е 17 научни публикации извън дисертационния труд и монографията, 3 от които са в чуждестранни издания, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, но нито една не е индексирана в световни бази данни;
- 14 от публикуваните статии и доклади са самостоятелни;
- Наличие на публикуван книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на научна степен "доктор на науките";
- Участвала е в множество – 7 научноизследователски и приложни проекти на национално и международно равнище, в т. ч – при 4 от тях, като ръководител на два проекта.

Може да се заключи, че по линия на *минималните изисквания и критерии и показатели на ИФС към БАН за оценка на учебната и изследователската работа* кандидатката надхвърля значително изискванията.

Група от показатели	Съдържание	Изискване	Изпълнение
А	Показател 1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	50
В	Показател 3. Хабилитационен труд – монография	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	222,83
Д	Сума от показателите от 11 до 13	100	145
Е	Сума от показателите от 14 до края	100	230
	Общо	550	747,83

Научните публикации на кандидатката са в авторитетни научни издания, в т. ч. 4 от тях са в чужди издания, но нито едно индексирани в базите на Скопус или Уеб ъф сайънс. В справката за цитиранията са отбелязани 14 цитирания на публикации на кандидата, 4 от които са от автори в публикации индексирани в Скопус или Уеб ъф сайънс.. С документите по настоящия конкурс се удостоверява също, че кандидатката е участвала в 7 научноизследователски и приложни проекта, четири от които са с възложител международни и национални организации, а 4 на които е и ръководител.

Освен всичко, посочено по-горе, у нас кандидатката се изявява с точните си попадения на научни теми, така и с компетентното им анализиране и ясно излагане на висок научен език. Притежава неоспорими организаторски способности, умее да работи високоефективно в екип. Известна е като **компетентен специалист, който се отличава с прецизност и научно достойнство.**

Качествена оценка по критериите и показателите за научно-изследователската дейност

По отношение на монографичното издание присъстват основно темите за "Измерения на интеграцията в ЕС", в целия им контекст. Двете основни задачи в монографията са изпълнени, а именно – преглед на измеренията на европеизацията в българското общество, очертавайки по този начин териториално, но преди всичко културно, социално-икономически и политически региона на югоизточната периферия на ЕС, от една страна и от друга да очертае приноса на социологическата наука в изследването на Европа, ЕС и европейската интеграция, диференциация и дезинтеграция. Приносът на социологията при изучаването на сложни проблеми като тези, пред които са изправени Европа и ЕС днес, може да се състои в прилагането на иновативен трансдисциплинарен изследователски подход „със среден обсег“ и следва да

се прилага към конкретни емпирични данни за конкретни социални явления, позволявайки надеждна връзка между общото теоретизиране и реалните наблюдения/проучвания.

Публикуваната книга на база на дисертационния труд за научната степен «доктор на науките» на кандидатката разглежда една изключително актуална тематика – връзката между социологията на устойчивото развитие и бизнес организацията е същностна, за което свидетелстват обемът от стратегически и програмни документи, разработени през последните 20 години и осмисляне на ролята на компаниите в прехода към устойчиво общество. Доказва тезата, че теория със среден обseg и като такава има конкретен принос към концепциите от областта на управлението на социалната промяна, както и мениджмънта и дейността на организациите (социология на организациите). Като част от обществото бизнесът влияе на обществената промяна и общественото устойчиво развитие.

В повечето от публикувани статии и доклади доц. Желева разглежда предизвикателствата пред развитието на Европа и Европейския съюз (ЕС) в съвременния глобализиран свят. Акцентира се на геополитическите предизвикателства. ЕС се сблъсква с редица заплахи пред сигурността, тероризъм и кибер заплахи, миграцията и бежанците в Европа, и въпросите, които тези проблеми поставят пред границите, националната идентичност и социалното сближаване. Подчертава се значението на климатичните промени и усилията на ЕС за преход към по-устойчива икономика. Обсъжда се бързо променящият се пейзаж на цифровите технологии и свързаните с тях нови възможности и предизвикателства в областите на защита на данните и киберсигурността.

Чрез многобройните си изяви, кандидатката фокусира вниманието на участниците в тези конференции върху съвременни проблеми, въпроси и направления на евроинтеграцията и динамиката в развитието. Тя като смело и отговорно защитава становището си. Навлиза в области, които са особено актуални като социологическите аспекти и връзката кохезия – възприемането от обществото и някои групи в него на ценността от това. Изследва процесите в сектори, който е приоритетни за страната и за Балканите, но подценявани от научна гл. т.

Съответствие с приносите в научните изследвания

Научните и научно-приложните приноси на кандидатката са с теоретичен и практико-приложен характер. **Научните приноси** са неоспорими и открити в следните теоретични и приложни насоки. Авторката анализира в сравнителен план измеренията на европейската интеграция, както и диференциацията в Европейския съюз. Разработеният цялостен теоретичен модел, включващ както операционализация на понятието за интеграция, така и за диференциация, се използва в емпирични социологически изследвания. Верифицира измеренията на интеграцията и диференциацията на примера на присъединяването към ЕС на страните от Западните Балкани и установява важни асоциативни връзки по отношение на значението на региона, регионализма и регионалното развитие за специфичните нагласи на българските граждани, като пример за страна, която е член на ЕС. Тя предлага за приложение в практиката иновативен

трансдисциплинарен социологически подход „от среден обсег“ за изследване на европейската интеграция в рамките на по-широката теоретична интерпретативна рамка на устойчивото развитие.. Това позволява да се направят важни и значими с оглед на потенциала на икономически растеж изводи за дългосрочните перспективи пред българската интеграция и кохезия.

Практико-приложни приноси също са налице. Извеждам два от тях, а именно, че емпирично е установено, че преодоляването на социалните и икономическите неравенства, както и управлението на миграцията са определящи за интеграцията на европейските общества, както и че авторката обосновава ново интеграционно равнище в ЕС като се подчертава значимата роля на „локалността“ в и за ЕС.

Все още обаче не са разработени са учебници и публикации с учебно-методичен характер за осигуряване на учебния процес както на докторанти в системата на академията, така и за студенти на различни нива и за формирането на знания и умения по свързани с интеграцията дисциплини. Успешно се прилага от кандидатката казусния метод, подходящ и за обучението.

Бележки и препоръки

Въпреки сериозните си международни и национални изяви досега, включително и в творчеството на кандидатката е пожелателно да бъде още по-критично както към българската практика на кохезионните процеси. Пожелавам на доц. Желева да работи активно с млади изследователи и докторанти, за да предава своя натрупан научен опит.

Със сигурност кандидатката следва да насочи публикационната си активност към:

- Писане и публикуване на статии и доклади за научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;
- Публикуване на студии, вкл. в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;
- Публикуване на глави част от колективна монография с големи и международни авторски колективи.

Направените критични бележки не са от такъв характер, че да оспорват приносите на кандидатката за академичната длъжност “професор”.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. д.с.н. Румяна Русева Желева в качеството ѝ на кандидат за академичната длъжност “професор”, отговаря на приетите национални минимални и препоръчителни на процедурните правила за условията и реда за придобиване на научни степени в ИФС към БАН научни и наукометрични изисквания. Научната продукция на кандидатката съдържа резултати, представляващи научни и научно-приложни приноси; насочена е към

усъвършенстване на теорията и практиката; съдържа обобщения на резултати, получени чрез изследователска дейност.

Намирам достатъчни основания да предложа доц. д.с.н. Румяна Русева Желева да бъде избрана на академичната длъжност „професор” в професионално направление 3.1. – Социология, антропология и науки за културата (Социология – Социология на неравенствата и устойчивото развитие. Роля на Европейския съюз за намаляване на социално-икономическите неравенства), по конкурса, обявен за нуждите на ИФС към БАН. Убеден съм, че заемането на академичната длъжност “професор” ще бъде заслужено и ще й даде добри възможности за бъдещо научно творчество и изяви като преподавател, а на Института качествен кадър с принос за управлението и просперитета му.

17.04.2024 г.

гр. Бургас

Изготвил становището:

/проф. д-р Милен Балтов/